

บทที่ ๑

ประวัติความเป็นมาของสหกรณ์การเกษตรและปัญหาที่น่าสนใจ

|| สหกรณ์การเกษตรในประเทศไทยเกิดขึ้นมานานกว่า ๖๐ ปีแล้ว โดยได้วิวัฒนาการมาจากรูปแบบสหกรณ์เดิมคือ "สหกรณ์หาทุน" และ "สหกรณ์เครดิตเพื่อการผลิตกรรม"

สหกรณ์หาทุนจัดตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยมีชื่อว่า "สหกรณ์วัดจันทร์ไม่จำกัดสินใช้" เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๔๔ ความหมายของคำว่า ไม่จำกัดสินใช้คือสมาชิกของสหกรณ์ต้องร่วมกันรับผิดชอบในหนี้สินที่เป็นของสหกรณ์ ทั้งนี้การรวมตัวของสมาชิกในระยะแรกนี้จึงต้องมีความไว้เนื้อเชื่อใจซึ่งกันและกัน และรู้จักกันเป็นอย่างดี วัตถุประสงค์ของสหกรณ์หาทุนนี้ก็เพื่อช่วยเหลือสมาชิกในเรื่องการเงิน ปัญหาการขาดแคลนเงินทุนในการทำไร่เพาะปลูกและพัฒนาดินของชาวนามีมาเป็นเวลานาน การริเริ่มสหกรณ์หาทุนก็เพื่อผ่อนคลายนโยบายการหาแหล่งเงินทุนของชาวนา เงินทุนของสหกรณ์ได้มาจากเงินลงทุนของสมาชิกและเงินกู้จากทางราชการ ซึ่งขณะนั้นสหกรณ์ขึ้นโดยตรงต่อกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ ได้ให้สหกรณ์จังหวัดและสหกรณ์อำเภอเป็นผู้ควบคุมดูแลการให้กู้ยืมจากทางราชการ เมื่อสหกรณ์ได้รับไปแล้วจะนำไปแบ่งกันระหว่างสมาชิกที่ต้องการในอัตราดอกเบี้ย ๓% ในระยะเริ่มแรกนี้การติดตามชำระหนี้ไม่ค่อยมีปัญหามากนัก เพราะสมาชิกต่างก็รู้จักกันดี จึงนับว่าสหกรณ์หาทุนนี้ให้ผลเป็นที่น่าพอใจในเรื่องการแก้ปัญหาทางการเงินของชาวนาในขณะนั้นได้เป็นอย่างมาก

ปัญหาสำหรับการดำเนินงานของสหกรณ์หาทุน

เนื่องจากลักษณะสำคัญของการดำเนินงานของสหกรณ์หาทุนคือสมาชิกทั้งหลายจะต้องเป็นชาวนาที่รู้จักคุ้นเคยกันในเขตพื้นที่นั้น ๆ การรวมตัวจึงอยู่ในกลุ่มเล็ก ๆ คือเป็นครอบครัวชาวนาในแต่ละตำบล ประมาณกลุ่มละ ๒๐ - ๓๐ ครอบครัว ขนาดของสหกรณ์จึงเล็กเกินไป ไม่สามารถจะช่วยเหลือสมาชิกในด้านอื่น เช่นการหาตลาดเพื่อสินค้าเกษตรกรรมและเทคโนโลยีใหม่เพื่อประโยชน์ในการเพาะปลูก

และอื่นได้ ทำให้สมาชิกต้องกระจายไปหาความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่น ๆ สมาชิกซึ่งโดยปกติก็ไม่เข้าใจถึงการรวมตัวในรูปสหกรณ์อยู่แล้ว ยิ่งทำให้เกิดความสับสนและเข้าใจผิด ไม่ได้ช่วยกันอย่างจริงจังทำให้ผลประโยชน์ในเรื่องอำนาจการต่อรองก็ไม่มี ผลประโยชน์ในระยะยาวก็ไม่ค่อยมี ถึงแม้จะมีทุนนำมาใช้จ่ายในการเพาะปลูกบ้าง แต่ก็ไม่ได้ผลเต็มที่ ผลสุดท้ายการหารายได้เพื่อนำมาชำระหนี้ก็ยากขึ้นทุกที และเริ่มเป็นปัญหาแก่สหกรณ์ นอกจากนั้นการดำเนินงานของสหกรณ์ก็ไม่สะดวก ไม่มีสถานที่ของสหกรณ์ ไม่มีเงินทุนพอที่จะจ้างเจ้าหน้าที่ สหกรณ์จึงไม่สามารถที่จะขยายงานได้ การบริหารงานจึงไม่ถือว่าเป็นการดำเนินงานธุรกิจเลย เป็นเพียงแต่ตัวกลางในการหาเงินทุนให้สมาชิกเท่านั้น

สหกรณ์หาทุนขยายตัวสูงสุดในปี พ.ศ.๒๕๔๔ มีจำนวนสหกรณ์อยู่ ๔,๔๔๕ สหกรณ์ มีสมาชิกมากกว่า ๑๕๐,๐๐๐ ครอบครัว (๑) ต่อมาเมื่อมีพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๑๑ ให้ความช่วยเหลือสหกรณ์หาทุนเข้าด้วยกันเป็นสหกรณ์การเกษตร จำนวนสหกรณ์หาทุนจึงลดลง

ตารางที่ ๑-๑ จำนวนสหกรณ์หาทุนสิ้นปี ๒๕๑๑ - ๒๕๒๑ (๒)

ปี	จำนวน
๒๕๑๑	๔,๗๖๖
๒๕๑๒	๔,๐๗๔
๒๕๑๓	๓,๖๖๔
๒๕๑๔	๒๑๒
๒๕๑๕	๑๓๔
๒๕๑๖	๔๗
๒๕๑๗	๓๑
๒๕๑๘	๒๖
๒๕๑๙	๑๑
๒๕๒๐	๕
๒๕๒๑	๗

(๑) จากเอกสารเผยแพร่ทางสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๑๖ กองวิชาการกรมส่งเสริมสหกรณ์ หน้า ๑๖

(๒) จากกรมส่งเสริมสหกรณ์

สหกรณ์ เครดิต เพื่อผลิตกรรม

สหกรณ์ เครดิต เพื่อผลิตกรรม เริ่มจัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๐๒

จากข้อบกพร่องบางประการของสหกรณ์หาทุนประกอบด้วยภาวะ เศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ จึงทำให้ชาวนาส่วนใหญ่จำเป็นต้องเพิ่มผลผลิตทางเกษตร โดยเฉพาะการปลูกข้าวเท่านั้น แต่เพื่อความอยู่รอดของชาวนาจึงต้องผลิตเพื่อให้ขายได้มากขึ้นเพื่อให้มีรายได้มากขึ้น ต้องลงทุนมากขึ้น และเริ่มทำการเพาะปลูกเพื่อเป็นการค้ามากขึ้น ดังนั้นชาวนาจึงในขณะนั้นเปลี่ยนมาเรียกว่าเป็นเกษตรกร จึงต้องการเงินทุนและความช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น กรมสหกรณ์พาณิชย์และธนกิจ จึงได้สนับสนุนให้มีการจัดตั้งสหกรณ์ เครดิต เพื่อผลิตกรรม โดยจดทะเบียนเป็นสหกรณ์จำกัดขึ้นเป็นแห่งแรกที่อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา และทำธุรกิจในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดหาเงินให้สมาชิกกู้ยืม จัดหาวัสดุ เครื่องใช้ทางการเกษตรรวมถึงเครื่องอุปโภคบริโภคมาจำหน่ายแก่สมาชิก นอกจากนั้นยังทำหน้าที่รวบรวมผลผลิตของสมาชิกมาเพื่อจำหน่ายแก่ประชาชนทั่วไป จะเห็นได้ว่าขอบเขตการค้าดำเนินงานกว้างขึ้น ระดับสมาชิกกว้างออกไป เป็นระดับอำเภอ เนื่องจากเป็นสหกรณ์ประเภทจำกัดสมาชิกมีความรับผิดชอบจำกัดเพียงไม่เกินจำนวนเงินค้ำหุ้นที่ยังใช้ไม่ครบมูลค่าหุ้นที่ตนถือ จึงทำให้สามารถขยายจำนวนได้มากขึ้น รายได้ของสหกรณ์มากขึ้นจึงมีการจัดตั้งสหกรณ์ เครดิต เพื่อผลิตกรรมเพิ่มมากขึ้น การจัดตั้งในรูปสหกรณ์ เครดิต เพื่อผลิตกรรมตามข้อมูลที่ได้จากกรมส่งเสริมสหกรณ์ปรากฏว่าในปี ๒๔๑๔ มีอยู่ ๓๓ สหกรณ์นอกเหนือจากสหกรณ์หาทุน และหลังจากนั้นได้เปลี่ยนชื่อมาเป็น "สหกรณ์การเกษตร" ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๔๑๑ ที่ให้ควสหกรณ์หาทุนให้ใหญ่ขึ้นและเปลี่ยนชื่อเป็น "สหกรณ์การเกษตร" ขึ้นอยู่กับกรมส่งเสริมสหกรณ์ สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ปัญหาสำคัญในการดำเนินงานธุรกิจสหกรณ์สำหรับช่วงระยะเวลา ๒๔๐๒ ถึง ๒๔๑๔

ในระยะช่วงเวลา ๒๔๐๒ ถึง ๒๔๑๔ ที่มีสหกรณ์ เครดิต เพื่อผลิตกรรมเกิดขึ้นและได้รับผลดีพอสมควร แต่ปรากฏว่าสหกรณ์หาทุนซึ่งเป็นสหกรณ์ที่มีอยู่ในระดับตำบลและเป็นขนาดเล็ก ยังคงคงดำเนินการอยู่ทำให้มีงานซ้ำซ้อนเกิดขึ้น สหกรณ์หาทุนมีอยู่เป็นจำนวนมากนั้นเริ่มไม่เป็นที่นิยมของสมาชิก

มากขึ้น ๆ เพราะทำงานด้านเดียว เมื่อเปรียบเทียบกับสหกรณ์เครดิตเพื่อผลิตกรรมนั้นสามารถจะช่วยเหลือสมาชิกได้มากกว่า และแนวความคิดของสมาชิกเริ่มจะเห็นว่าการค้าเงินกิจการนั้นจะต้องทำอะไรเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันบ้าง

ปัญหาในด้านอื่นที่ตามมาก็คือ เนื่องจากคุณสมบัติของสมาชิกไม่จำเป็นจะต้องรู้จักกันสนิทสนมเหมือนคุณสมบัติของสมาชิกหาทุน ทุกคนจึงเริ่มมีแนวความคิดว่าจะหาผลประโยชน์จากสหกรณ์มากกว่าที่จะช่วยกันเพื่อให้ธุรกิจสหกรณ์อยู่รอดและเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของชุมชน

ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๔๑๑ มาตรา ๘๑ ยอมให้สหกรณ์ชนิดเดียวกันคือ สหกรณ์จำกัดเหมือนกัน หรือสหกรณ์ไม่จำกัดเหมือนกัน ควบเข้ากันเป็นสหกรณ์เดียวได้โดยมติแห่งที่ประชุมใหญ่ของแต่ละสหกรณ์ จึงทำให้สำนักงานปลัดกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติซึ่งควบคุมดูแลสหกรณ์หาทุนอยู่ในขณะนั้น เห็นปัญหาเรื่องสหกรณ์หาทุนมีขนาดเล็กเกินไปได้ผลไม่เป็นที่พอใจ จึงให้รวมสหกรณ์หาทุนในแต่ละตำบลเข้าด้วยกันเป็นระดับอำเภอ และให้เปลี่ยนชื่อเป็น "สหกรณ์การเกษตร" ตั้งแต่ปี ๒๔๑๒ เป็นต้นมา พร้อมทั้งให้เปลี่ยนวัตถุประสงค์การค้าเงินงานให้กว้างขึ้น และให้เป็นสหกรณ์จำกัดเช่นเดียวกับสหกรณ์เครดิตเพื่อการผลิตกรรม ต่อมาสหกรณ์เครดิตเพื่อการผลิตกรรมก็ได้เปลี่ยนชื่อเป็นสหกรณ์การเกษตรเช่นเดียวกัน และขึ้นตรงต่อกรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีวัตถุประสงค์การค้าเงินการในรูปสหกรณ์เอนกประสงค์ เพื่อช่วยสมาชิกให้ดำเนินการผลิตให้ครบวงจร คือกู้ยืมเงินเพื่อบำรุงรักษาดิน และเพิ่มผลผลิตรวมทั้งความรู้ทางเกษตรกรรมใหม่ ๆ ซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคและวัสดุเพื่อการเพาะปลูกในราคาถูก ขายผลผลิตเพื่อให้มีตลาดได้

หน้าที่ของสหกรณ์การเกษตรเพื่อช่วยเหลือสมาชิกจึงมีดังนี้

๑. ด้านสินเชื่อ ค่าเงินการในรูปแบบ "สินเชื่อโดยควบคุมแนะนำ" ให้เงินกู้ทั้งระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว กับจัดให้สัมพันธ์กับงานด้านการซื้อและด้านการขาย
๒. ด้านการซื้อ จัดหาวัสดุการเกษตรและเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นมาจากหน้าให้แก่สมาชิก โดยจัดให้สัมพันธ์กับงานด้านสินเชื่อ และงานด้านการขาย
๓. ด้านการขาย จัดรวบรวมผลิตผลการเกษตรที่สมาชิกได้เพื่อจัดการขายหรือแปรรูป เพื่อขายให้ได้ราคาดี โดยจัดให้สัมพันธ์กับงานด้านสินเชื่อและด้านการซื้อ

๔. ด้านบริการและบำรุงที่ดิน จัดระบบชลประทานและปรับปรุงบำรุงที่ดินให้แก่สมาชิก โดยแยกการดำเนินงานออกเป็นส่วนหนึ่งต่างหากจากงานด้านสินเชื่อ ด้านการซื้อและด้านการขาย

๕. ด้านการส่งเสริมการเกษตร เนื่องจากงานส่งเสริมสหกรณ์อยู่ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แล้ว งานด้านนี้จะได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการเกษตร และในขณะเดียวกันสหกรณ์จะสร้างระบบงานส่งเสริมการเกษตรของตนเองขึ้นเพื่อทำหน้าที่นำบริการส่งเสริมการเกษตรของรัฐให้ถึงมือสมาชิกอย่างทั่วถึง

๖. ด้านส่งเสริมการศึกษาอบรม สหกรณ์จะร่วมมือและขอรับความช่วยเหลือจากทางราชการและสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

จากหน้าที่ดังกล่าวถ้าหากเปรียบเทียบกับตัวบทกฎหมายในพระราชบัญญัติสหกรณ์ ๒๕๑๑ ตามมาตรา ๒๑ มีรายละเอียดดังนี้

๑. จัดให้ได้มา ชื่อ ถือกรรมสิทธิ์หรือทรัพย์สินครอบครอง กู้หรือยืม เช่า เช่าซื้อ รับโอนสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อ จ้างนองหรือจ่าหน้า ขายหรือจำหน่ายด้วยวิธีอื่นใด ซึ่งทรัพย์สิน

๒. ให้กู้ ให้ยืม ให้เช่า ให้เช่าซื้อ ให้สินเชื่อ โอนรับจ้างนองหรือรับจ่าหน้าซึ่งทรัพย์สินแก่สมาชิกหรือของสมาชิก

๓. ค้ำประกัน เงินกู้หรือสินเชื่อของสมาชิกรวมทั้งการค้ำประกันการให้เช่าซื้อหรือให้ยืมทรัพย์สินอื่นแก่สมาชิก

๔. รับฝากเงินประเภทออมทรัพย์หรือฝากประจำจากสมาชิกได้ตามระเบียบของสหกรณ์ ที่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

๕. ซื้อหุ้นของธนาคารซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์

๖. ซื้อหุ้นหรือหุ้นกู้ของชุมนุมสหกรณ์

๗. ซื้อหุ้นของสหกรณ์อื่น หรือของสถาบันซึ่งประกอบธุรกิจอันทำให้เกิดความสะดวกหรือส่งเสริมความเจริญแก่กิจการของสหกรณ์ โดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

๘. ดำเนินธุรกิจและการค้าเพื่อประโยชน์ของสมาชิก

๘. ให้การสงเคราะห์ตามสมควรแก่สมาชิกและครอบครัวที่ต้องภัยพิบัติเกี่ยวกับอาชีพ
๑๐. ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่สมาชิก
๑๑. ขอหรือรับความช่วยเหลือทางวิชาการจากทางราชการ หน่วยงานของต่างประเทศ หรือบุคคลอื่นใด ทั้งนี้ให้เป็นไปตามนโยบายหรือแนวทางดำเนินงานตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด
๑๒. ดำเนินกิจการอย่างอื่นบรรเทาที่เกี่ยวกับหรือเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์

เมื่อกฎหมายได้กำหนดให้สหกรณ์มีหน้าที่หลายอย่างคือให้กู้ยืมเงิน, ธุรกิจการค้าขาย, ให้ความสงเคราะห์แก่สมาชิก, ให้ความรู้ทางวิชาการ ฯลฯ การดำเนินงานของสหกรณ์ต่าง ๆ จึงพยายามจะให้ครอบคลุมให้มากที่สุดโดยมิได้มีแผนงานการขยายกิจการเป็นขั้นตอน จึงเกิดปัญหาที่ไม่สามารถจะทำงานให้ได้ผลดีได้สักอย่างเดียว ถ้าหากจะค่อย ๆ เป็นค่อย ๆ ไป โดยให้หน้าที่แต่ละอย่างทำได้อย่างมั่นคงและขยายงานไปตามลำดับก็จะทำให้รากฐานของสหกรณ์มั่นคง และเติบโตอย่างแข็งแรงได้ การให้ความช่วยเหลือจากทางราชการโดยมีพนักงานส่งเสริมสหกรณ์เข้าไปควบคุมดูแลสหกรณ์แทนการเป็นที่เลื่อง ทำให้ระเบียบข้อบังคับของสหกรณ์จุกจิกไม่คล่องตัวเช่นธุรกิจ แต่เป็นลักษณะราชการ แต่ปัญหานี้ก็สืบเนื่องมาจากขาดแคลนผู้บริหารสหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพด้วย จึงต้องอาศัยพนักงานส่งเสริมเข้าบริหารงาน

ปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร

จากจุดเริ่มต้นที่ขาดการประสานงานและให้ความรู้ในเรื่องความจำเป็นที่จะต้องมีการให้แก่ประชาชนทั่วไปได้ทราบ การเข้าใจผิด ๆ การขยายตัวเร็วเกินไป โดยที่ขาดกำลังคนที่มีความสามารถและขาดการวางแผนงานที่ดี ทำให้สหกรณ์การเกษตรในปัจจุบันไม่เจริญเติบโตเท่าที่ควร

ปัญหาที่เห็นได้ชัดเจนที่พอจะแยกได้มีดังนี้

๑. ปัญหาในด้านการบริหารงานทั่วไป

จากโครงสร้างการบริหารงานของสหกรณ์การเกษตรขั้นปฐม มีลักษณะเช่นเดียวกับการบริหารงานของสหกรณ์ทั่ว ๆ ไป ดังนี้คือที่ประชุมใหญ่ที่ประกอบด้วยผู้แทนของกลุ่มสมาชิกแต่ละ

กลุ่มที่เลือกเข้ามาเพื่อร่วมกันกำหนดนโยบาย และมีคณะกรรมการดำเนินการเพื่อควบคุมให้ปฏิบัติตามนโยบาย มีผู้จัดการเป็นผู้บริหารงานทั่วไปโดยแยกหน้าที่ออกตามเรื่องที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ฝ่ายบัญชี ฝ่ายพิจารณาให้สินเชื่อแก่เกษตรกร ฝ่ายซื้อและขาย และส่งเสริมการเกษตร

ซึ่งโดยหลักแล้วถูกต้องในหลักการบริหาร แต่ปรากฏว่าคณะกรรมการดำเนินงานซึ่งเป็นบุคคลในท้องถิ่นนั้น ๆ ไม่มีความรู้ในเรื่องการบริหารเพียงพอ จึงต้องอาศัยบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งก็ได้แก่เจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ ทำให้การบริหารไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่แท้จริง เนื่องจากผู้บริหารไม่ได้เป็นเกษตรกรเอง จึงไม่ทราบปัญหาที่แท้จริง ตัวเกษตรกรเองซึ่งทราบปัญหา ไม่ได้เป็นผู้บริหารงาน นอกจากหน้าที่ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านบัญชี การซื้อขาย การให้สินเชื่อ ซึ่งจะต้องการผู้มีความรู้ในด้านนั้น ๆ จริง ๆ จึงจะช่วยให้การดำเนินงานของสหกรณ์ไปได้ตลอดรอดฝั่ง ซึ่งทางสหกรณ์ก็ไม่สามารถจะทำได้ดี ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางการเงินของสหกรณ์การเกษตรด้วย เพราะถ้ามีเงินทุนเพียงพอและสามารถจะจ้างผู้มีความรู้มาดำเนินงานได้ก็จะทำให้การบริหารงานของสหกรณ์ดีขึ้น

๒. ปัญหาทางการเงิน

สหกรณ์ขาดแคลนเงินทุนที่จะนำมาใช้หมุนเวียน และให้สมาชิกกู้ยืม รายได้จากสมาชิกมีน้อยมาก การจะหาผลประโยชน์จากเงินฝากของสมาชิกแทบจะไม่มีเลย แหล่งที่มาของเงินทุนส่วนใหญ่มาจากการกู้ยืมจากสหกรณ์เพื่อการเกษตรและสหกรณ์ และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล ซึ่งไม่สามารถจะสนองความต้องการของสหกรณ์ได้ทุกสหกรณ์อย่างเพียงพอ ธนาคารพาณิชย์ให้ความช่วยเหลือน้อยมากเนื่องจากมีภาวะการเสี่ยงภัยสูง

การรวมสหกรณ์เพื่อวัตถุประสงค์ในลักษณะ เอนกประสงค์ เข้ากันทำให้กำลังทุนที่จะดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพไม่เพียงพอ ถ้าสามารถหาเงินทุนเพื่อช่วยในการเพิ่มผลผลิต การทำฝัองฉางและโรงสี การหาคลาดได้ดี ก็จะทำให้ภาวะการเงินของสหกรณ์ดีขึ้น แต่เมื่อไม่ได้ลงทุน ผลที่ได้ก็จะไม่มี ธุรกิจทุกอย่างจะต้องเริ่มด้วยการลงทุนก่อนจึงจะมีผลตอบแทน

๓. ปัญหาในด้านสมาชิก ในเรื่องการขาดความรู้และความเข้าใจในเรื่องของสหกรณ์ ถ้าสมาชิกทุกคนร่วมมือกันในหลักของสหกรณ์ที่ถูกต้องจะให้ประโยชน์แก่สมาชิกมาก การขาด Spirit ของการสหกรณ์ของสมาชิกจึง เป็นปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง

๔. ปัญหาในด้านอื่น ๆ

เนื่องมาจากกฎหมายยอมให้มีการรวมสหกรณ์การหาทุนเข้าด้วยกัน และได้มีการรวมสหกรณ์เล็ก ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้แต่ละสหกรณ์มีสมาชิกมากขึ้น จำนวนสหกรณ์น้อยลง แต่ผลที่ได้เป็นการรวมสหกรณ์จริง แต่สมาชิกของสหกรณ์ไม่สามารถที่รวมตัวเกาะกลุ่มอย่างเหนียวแน่นได้ เพราะไม่รู้จักกันมากนัก ทำให้ไม่มีการร่วมมือเพื่อประโยชน์ของสมาชิกอย่างจริงจัง เข้าลักษณะที่ว่า The name is co-operative, the members are not co-operative นอกจากนั้นตามโครงสร้างของสหกรณ์การเกษตรแบ่งออกเป็นหลายระดับ มีระดับอำเภอ และมีชุมนุมสหกรณ์ของจังหวัด และชุมนุมสหกรณ์การชาย และการซื้อแห่งประเทศไทย ขาดการประสานงานที่ดีซึ่งกันและกัน เช่นสหกรณ์ระดับจังหวัด จะบริหารงานเพื่อสมาชิกของตน ซึ่งอาจจะทำให้สมาชิกของสหกรณ์ระดับอำเภอขาดผลประโยชน์ ประกอบกับงานของสหกรณ์แต่ละอย่างนั้นขึ้นต่อหน่วยงานที่แตกต่างไป มีกองสหกรณ์นิคม กองสหกรณ์การเกษตร เป็นต้น

นอกจากนั้นได้มีการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๔๐, ๑๔๑ "เพื่อเป็นพื้นฐานในอันที่จะแปรสภาพกลุ่มเกษตรกรให้เป็นสหกรณ์การเกษตรต่อไป" ทำให้เกิดปัญหาภาวะการซ้ำซ้อนกันระหว่างกลุ่มเกษตรกรกับสหกรณ์การเกษตร เข้าลักษณะที่ว่ามีแต่ปริมาณไม่มีคุณภาพ

ชำนาญการหอสมุด